

Пасько Олексій Андрійович

студент гр. ФФМ-21, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н. Русін В. М.

РОЛЬ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ У ВИКОНАННІ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Гарантією сталого розвитку країни загалом та регіонів зокрема, його регулюючим важелем є ефективна і збалансована система міжбюджетних відносин, що являється важливим інструментом забезпечення грошово-економічних відносин між усіма ланками бюджетної системи країни. Дієва система міжбюджетних відносин допомагає досягненню соціально-економічних цілей, а саме таких, як: забезпечення стійкого економічного зростання кожного з регіонів шляхом оптимального використання бюджетно-податкового потенціалу; зростання якості життя громадян; покращення соціального захисту та результативності функціонування інституту місцевого самоврядування [5].

Міжбюджетні трансферти в якості форми реалізації основ міжбюджетного регулювання являються інструментом формування бюджетної політики та організації бюджетного процесу в Україні в контексті передачі повноважень щодо використання ресурсів бюджетів усіх рівнів бюджетної системи. Необхідність міжбюджетних трансфертів пояснюється потребою у додаткових коштах, що передаються із державного до місцевих бюджетів, та виникає через невідповідність між розподілом повноважень між органами управління та розподілом дохідних джерел бюджетів на їх виконання [3].

На місцевому рівні завдяки міжбюджетним трансфертам вирішуються питання компенсації витрат на виконання делегованих повноважень, обсяги яких перевищують бюджетні можливості місцевих органів влади, а також вирішуються проблеми, зумовлені нерівномірністю у мобілізації доходів бюджетів, та соціальні проблеми, що пов'язані з особливостями розвитку регіонів і їх економічною спроможністю [4].

Відповідно до Бюджетного кодексу України, міжбюджетні трансферти – це кошти, які безоплатно й безповоротно передаються з одного бюджету до іншого; при цьому трансферти трактуються як кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі. Доцільно зазначити, що трансферти, які передаються з державного до місцевих бюджетів та залежно від цільового спрямування коштів поділяються на дотації (не мають цільового спрямування коштів) та субвенції (надаються на конкретно визначені цілі) [2].

Досліджуючи роль міжбюджетних трансфертів у виконанні місцевих бюджетів України, встановлено, що станом на 1 листопада 2022 року Уряд України згідно з бюджетним законодавством забезпечив перерахування міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам в обсязі 112,6 млрд грн, що становить 78,5% від передбачених розписом асигнувань, зокрема [1]:

– базову дотацію перераховано в сумі 13,6 млрд грн, або 100% до розпису асигнувань;

– освітню субвенцію перераховано в сумі 81,5 млрд грн, або 100% до розпису.

У жовтні 2022 року місцеві бюджети отримали 9,9 млрд грн трансфертів.

Також в умовах воєнного часу у розпорядженні органів місцевого самоврядування щомісячно залишається реверсна дотація в сумі 899 млн грн, яка не перераховується до державного бюджету.

Залишки коштів на рахунках місцевих бюджетів та бюджетних установ за загальним і спеціальним фондами за січень – жовтень 2022 р. збільшились на 83,4 млрд грн і станом на 01.11.2022 р. становили 141,8 млрд гривень [1].

Отже, повномасштабна війна, яка зараз триває в Україні, засвідчує, наскільки стійким є вітчизняне місцеве самоврядування, яке здатне гідно протистояти будь-яким викликам, зокрема і у фінансових питаннях. Адже організація та забезпечення діяльності тероборони, матеріально-технічна допомога ЗСУ, залучення допомоги іноземних партнерів – це ті питання, які органи місцевого самоврядування почали вирішувати із самого початку війни, забезпечуючи при цьому функціонування всіх сфер життєдіяльності громадян підвідомчих територій.

Список використаних джерел:

5. Аналіз виконання державного та місцевих бюджетів за 9 місяців 2022 року. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15748> (дата звернення: 5.11.2022).

6. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 10.10.2022).

7. Лисенко О. Ю. Міжбюджетні відносини в Україні: особливості розвитку та шляхи удосконалення. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2011. № 1. С. 1-8.

8. Маршук Л. М., Любчак І. С. Роль міжбюджетних трансфертів у формуванні доходів місцевих бюджетів України. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 1099-1104.

9. Рябушка Л. Б. Міжбюджетні відносини у забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/58471/7/Riabushka_Mizhbiudzhetni_vidnosyny.pdf;jsessionid=0B0D9A09BA0C22D871EF8751FBE422E3 (дата звернення: 10.10.2022).